

[Josef Andersson.]

De ekstraordinære Forhold, som sidste Aar nødvendiggjorde en Lov paa dette Omraade, er imidlertid stadig til Stede, og for vort Lands Forsyning med Levnedsmidler er Opretholdelsen af Landbrugsproduktionen en tvingende Nødvendighed. Derfor maa ogsaa den fornødne Arbejdskraft sikres Landbruget, men det bedste vilde naturligvis være, at denne Arbejdskraft kunde fremskaffes ad Frivillighedens Vej.

Uden i øvrigt at komme ind paa Lovforslagets Enkeltheder vil jeg gerne udtale min Tilfredshed med den Forbedring, det betyder, at der i Lovforslagets § 6 er fastsat Bestemmelser om Mindsteløn, som ikke fandtes i den tidligere Lov.

Jeg skal med disse Bemærkninger paa mit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling og Vedtagelse i det høje Ting.

Rahbek: Det er rigtigt, at vi fra alle Sider sidste Aar anbefalede det tilsvarende Lovforslag uden større Begejstring. Det samme er vel i og for sig Tilfældet i Aar, men vi var dengang ligesom nu enige i, at ingen turde tage Ansvaret for, at man undlod at træffe Foranstaltninger, der sikrede, at det mest livsvigtige Arbejde blev udført.

Det var mit Indtryk, at Loven ikke blev brugt i særlig stor Udstrækning sidste Aar, men alene dette, at Loven fandtes, bidrog til, at det gik taaleligt, og det er i hvert Fald min Erfaring, at det sidste Aar gik nogenlunde tilfredsstillende.

Jeg tror, der er nogenlunde Enighed om, at en Lov paa dette Omraade er nødvendig ogsaa i Aar, og vi kan for vor Grupper Vedkommende kun udtale vor Tilfredshed med, at der nu foreligger et Forslag til Lov for indeværende Aar.

Det har vakt lidt Forbavselse, at det er foreslaaet, at Loven skal udløbe til 30. September i Stedet for til 31. Oktober. Jeg indrømmer, at naar vi naar den 30. September, er Tørvesæsonen forbi, og at der er Grund til at antage, at der ikke vil være saa meget Brug for Loven efter det Tidspunkt som tidligere paa Sommeren, men selv om det er rigtigt, kan den dog heller ikke gøre Fortræd. Jeg skal ikke gøre større Ophævelse over det, men jeg synes altsaa ikke, at der var nogen Grund til at ændre Loven paa det Punkt.

Ogsaa i § 6 er der foretaget en Ændring, idet der nu fastsættes Minimumslønssatser. Der er i mit Parti nogen Betænkelighed ved den Udformning, som § 6 har

faaet. Jeg siger med det samme, at vore Betænkeligheder gælder ikke selve Satserne. Paa den Egn, hvor jeg er fra, er der en Tørvemose, og vi faar overhovedet ingen Arbejdskraft til den Pris, der er fastsat i Loven. Det er altsaa ikke selve Satsernes Størrelse, vi er betænkelige ved, men vor rent principielle Indstilling er den, at det frie Lønftaleforhold bør opretholdes fuldt ud i Landbruget. Jeg gaar imidlertid ud fra — og jeg haaber, den højtærede Minister vil bekræfte det —, at dette, at man i disse ganske særlige Tilfælde gaar til at fastsætte bestemte Lønssatser for Landbrugets Arbejdskraft, ikke i nogen anden Henseende vil faa Konsekvenser. Jeg gentager, at det er ikke selve Satsernes Størrelse, vi er betænkelige ved. Naar det er saaledes, at de Fæstemaal, der indgaas i disse Dage for Sommerhalvaaret, normalt ligger omkring 200 Kr. pr. Maaned plus Kost og Logi, vil man se, at ogsaa ved Indgaaelse af faste Fæstemaal er man i Virkeligheden oppe over de Satser, her er Tale om for rent midlertidigt Arbejde. Saa det er absolut ikke Satserne, jeg har noget imod, men kun det rent principielle.

Der er noget andet, jeg gerne vil henvende den højtærede Ministers og for øvrigt ogsaa det høje Tings Opmærksomhed paa. Det er mig bekendt — jeg har faaet det bekræftet fra mange Sider —, at der for Tiden sker det beklagelige, at en hel Del Folk forlader deres Plads i Utide. Det er saa meget mere betænkeligt, som der jo nu agiteres for at faa Folk til at indgaa det, vi kalder Helaarsfæste, almindeligvis løbende fra 1. November til næste 1. November. Jeg er enig i disse Bestræbelser. Jeg synes, at Udviklingen hen imod Halvaarsfæste eller Fæste paa kortere Tid er uheldig. Det er kun godt, at Folkene har fast Plads ogsaa om Vinteren, og vi Husbønder opnaar derved den Fordel, at vi saa kan regne med ogsaa at have dem, naar Foraaret og den travle Tid kommer. Alle ved, at der i denne Vinter ikke har været synderlig Brug for Arbejdskraft; Karlene har bogstavelig talt ingenting haft at bestille helt fra 1. Januar til Midten af April, og man vil derfor forstaa, at det virker irriterende, naar Folkene efter at have haft det godt i Vinter og have faaet Kost og Løn, saa forlader Pladsen, naar Solen begynder at skinne. Nu skal jeg slet ikke nægte, at der kan være uheldige Tilfælde, hvor der er Grund til at forlade Pladsen, men det sker i indeværende Foraar i en saadan Udstrækning, at man efter min Mening ikke med nogen som helst Ret kan sige, at det i alle Tilfælde skyldes, at Plad-